# Lausunto Opetushallitukselle hius- ja kauneudenhoitoalan ammatillisten tutkintojen sisällyttämisestä SORA-säätelyn piiriin

Lyhyesti

PAM ei pidä tarpeenmukaisena, että hius- ja kauneudenhoitoalan ammatillisia tutkintoja sisällytetään SORA-lainsäädännön piiriin. SORA-pykälät ovat varsin järeää lainsäädäntöä, joilla voidaan puuttua opiskelijan sivistyksellisiin oikeuksiin ja mahdollistetaan myös henkilökohtaisten terveystietojen käsittely. Siksi tällaisen lainsäädännön vaikutuspiirin laajentamista on käsiteltävä erityisen huolella ja harkiten.

PAM ei näe, että hius- ja kauneudenhoitoalalla on sellaisia asiakasturvallisuuteen taikka terveyteen ja toimintakykyyn liittyviä tilanteita, jotka puoltavat SORA-lainsäädännön käyttöä.

Hius- ja kauneudenhoitoalaa ei tule sisällyttää SORA-lain piiriin

SORA-lainsäädännön tavoitteena on edistää erityisesti alaikäisten turvallisuutta, potilas- ja asiakasturvallisuutta sekä liikenneturvallisuutta koulutuksessa ja työelämään liittyvissä käytännön tehtävissä. Sääntely mahdollistaa tietyissä tutkinnoissa opiskelijaksi ottamisen rajoittamisen sekä opiskeluoikeuden peruuttamisen laissa tarkoin määritellyillä perusteilla.

SORA-tutkintoja ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja kasvatuksen alojen tutkinnon, sekä kuljetuksen ja logistiikan tutkinnot, joissa käsitellään raskaita koneita tai muuta liikenneturvallisuuden piiriin kuuluvaa. PAMin edustamilta aloilta turvallisuusalan tutkinnon ovat SORA-lainsäädännön piirissä.

SORA-sääntelyllä voidaan puuttua opiskeluoikeuteen esimerkiksi silloin, kun opiskelija on toistuvasti tai vakavasti vaarantamalla toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi koulutukseen liittyviin käytännön tehtäviin. Myös terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este voi tietyin edellytyksin muodostaa opiskelijaksi ottamisen esteen tai opiskeluoikeuden peruuttamisen perusteen. Lähtökohtana on kuitenkin opiskelijaksi ottamisen esteettömyys, ja mahdollisuudet poistaa este kohtuullisin toimin on otettava huomioon.

Opiskeluoikeuden peruuttamiseen liittyvät tilanteet kytkeytyivät usein päihteiden käyttöön, mielenterveyteen liittyviin toimintakyvyn ongelmiin tai rikostaustaan. Pelkkä diagnoosi, terveydentila tai päihdeongelman olemassaolo ei kuitenkaan sellaisenaan merkitse, että opiskelija olisi soveltumaton koulutukseen.

Ratkaisevaa on laissa säädettyjen edellytysten täyttyminen. Opiskeluoikeuden peruuttaminen on ollut käytännössä harvinaista.

PAMin näkemys on, että SORA-lainsäädäntö on tarkoitettu ensi sijassa tilanteisiin ja aloihin, joissa opiskelijan toiminta tai terveydentila voi aiheuttaa välittömän ja vakavan vaaran muiden ihmisten hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle. PAM katsoo myös, että SORA-sääntelyn soveltamisala on perusteltua pitää tarkkarajaisena. Sääntely mahdollistaa merkittävän puuttumisen opiskelijan oikeuksiin, kuten oikeuteen saada koulutusta, yhdenvertaiseen kohteluun ja yksityiselämän suojaan. Sen soveltamisalan laajentamiselle tulee siksi olla selkeä, tutkintokohtaisesti osoitettu turvallisuuteen liittyvä tarve. SORA-lainsäädäntöä ei ole rakennettu kaikkia asiakasturvallisuuteen liittyviä ammatteja varten, vaan soveltamisala on rajattu tiettyihin tutkintoihin, joissa opiskelijan soveltumattomuus voi aiheuttaa erityisen vakavia turvallisuusriskejä.

PAM ei pidä hius- ja kauneudenhoitoalan tutkintojen lisäämistä SORA-sääntelyn piiriin perusteltuna ilman tarkempaa näyttöä siitä, että alan koulutuksessa esiintyy sellaisia vakavia turvallisuusriskejä, joita ei voida riittävästi ehkäistä ja hallita nykyisillä keinoilla.

PAM pitää hius- ja kauneudenhoitoalan asiakasturvallisuutta erittäin tärkeänä. Alalla käytetään teräviä työvälineitä ja kemiallisia aineita, ja työ edellyttää huolellisuutta, asianmukaista ammattitaitoa sekä turvallisten työmenetelmien ja ergonomian hallintaa. Näiden turvallisuusvaatimusten olemassaolo ei kuitenkaan itsessään ole peruste SORA-sääntelyn soveltamisalan laajentamiselle. Vastaavia vaatimuksia liittyy lukuisiin muihinkin palvelualojen tehtäviin.

Hius- ja kauneudenhoitoalan turvallisuusriskien luonne poikkeaa kuitenkin monista nykyisten SORA-tutkintojen tehtävistä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa opiskelija voi työskennellä sellaisten potilaiden ja asiakkaiden kanssa, jotka ovat vakavasti sairaita, toimintakyvyltään heikentyneitä tai muutoin riippuvaisia työntekijän toiminnasta, logistiikassa taas heikko toimintakyky voi vaarantaa vakavasti liikenneturvallisuutta. Hius- ja kauneudenhoitoalan palveluissa asiakkaan asema, palvelujen luonne ja turvallisuusriskien hallintakeinot ovat yleensä erilaisia, eivätkä asiakkaat eivät lähtökohtaisesti ole erityistä suojelua vaativia. Alan asiakasturvallisuus voidaan lähtökohtaisesti varmistaa asianmukaisella opetuksella, ohjauksella, työskentelyn valvonnalla, turvallisilla työmenetelmillä sekä ammattitaitoisella työvoimalla.

Helsingissä, 23. marraskuuta 2026

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:

Eero Löytömäki
koulutus- ja elinkeinopoliittinen asiantuntija
p. 050 462 4697
eero.loytomaki@pam.fi